

Õpilase arengu toetamine

14. veebruaril 2013
Tallinnas

Tiina Kallavus
Tartu Herbert Masingu Koolist

Ma ei ole kunagi näinud rumalat last;
ma olen näinud last, kes mõnikord
tegi asju, mida ma ei mõistnud
või asju, mida ma ei olnud planeerinud;
ma olen näinud last, kes ei olnud
näinud samu kohti, mida mina,
aga ta ei olnud rumal laps.

Enne, kui sa kutsud teda rumalaks,
mõtle, kas ta oli rumal laps, või ta
lihtsalt teadis teisi asju kui sina?

Ruth Bebermeyer

Tänapäeva laps

Uus põlvkond, kelle vanemad on paraku eelmisest sajandist. Rollid.

Indigolapsed, tähelapsed, kristall-lapsed ...
(Hariduslike)erivajadusega lapsed

Poisid ja tüdrukud on erinevad!?

Lapsed

teavad alati rohkem, kui nad sõnadesse oskavad panna, see eristab neid täiskasvanutest, kes harilikult panevad sõnadesse hoopis rohkem, kui nad teavad.

Sõna mõju (M. Tilk)

Suhte eest vastutab täiskasvanu.

Vanasõnad – vanad sõnad – sõnad mõjuvad

- Kus sõnu, seal on ka mõnu
- Ega hää sõna raha massa õi
- Hää sõna on parem kui leivakõrvane
- Hea sõna võidab võõra väe
- Oma kiit ikka kõige rutem käes
- Kiida iseennast, siis saad kiidetud

Tunnustus ja kiitus on inimeste jaoks väga olulised

Millal sina kedagi tõesti siiralt kiitsid või tunnustasid? Kas teed seda tihti või ei pea sa seda oluliseks?

Kui keegi teeb midagi hästi, siis tunnusta teda alati, ükskõik kui tühine see tegevus ka ei tundu. Ta on seda tunnustust väärt. Üks pisike kiidusõna võib inimese meeleolu ja emotsioone, isegi tema tulevikku kõvasti paremuse poole muuta.

Kedagi tunnustades motiveerime ja anname julgust ning indu veelgi paremini tegutseda.

Seejuures ära unusta ka iseenda tunnustamist! **Kui saad mõne tegevusega ühele poole, siis tunnusta ja kiida alati ka iseennast!**

Tugevused *versus* nõrkused

Keskendugem lapse tugevustele, et leida ja välja arendada tema andekused.

Samas tuleb üles leida ja kõrvaldada või kompenseerida takistused, mis ei luba andekustel välja paista.

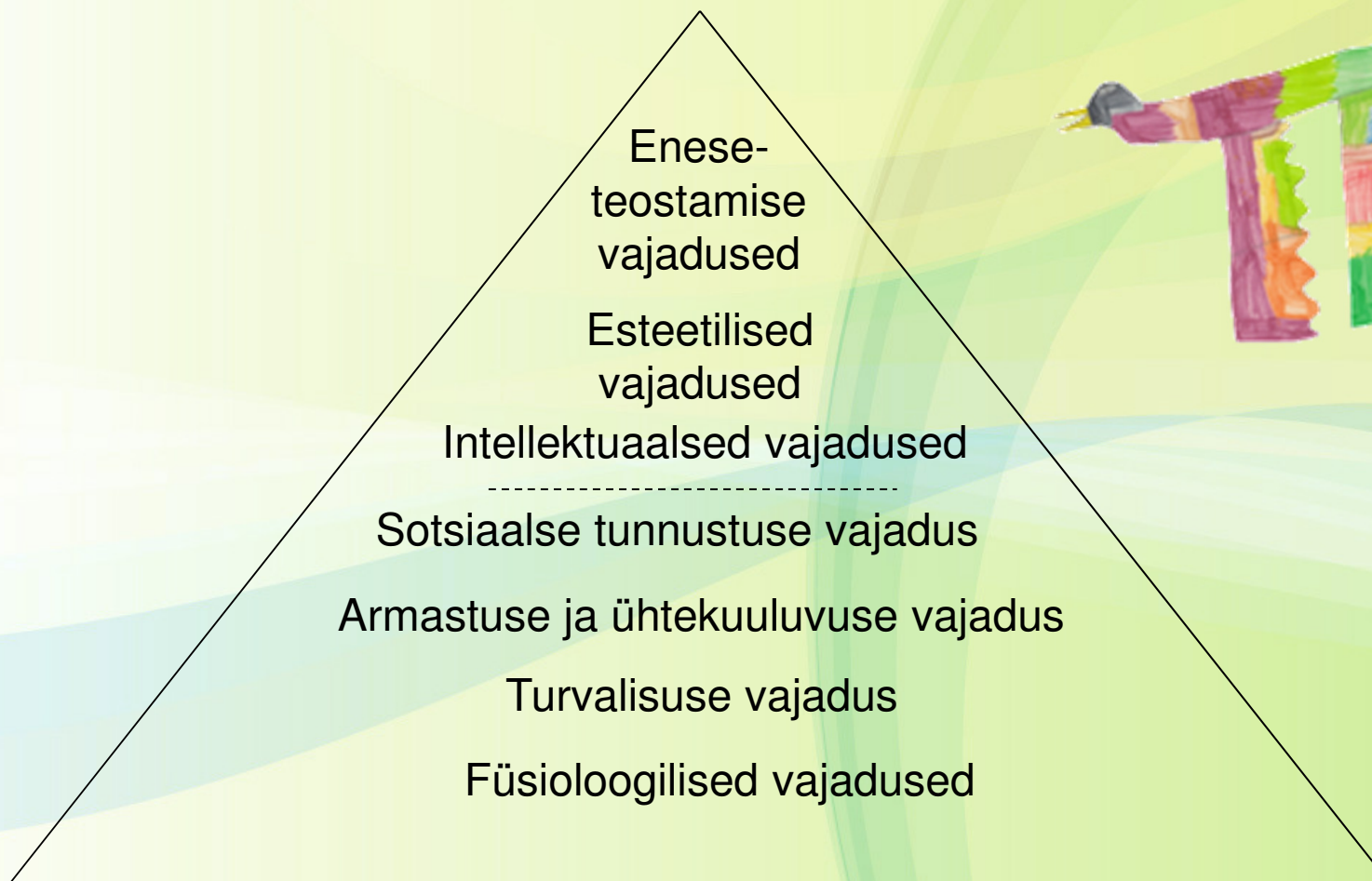
Lapse tervikliku arengu toetamine eeldab mõlema poolega võrdset tegelemist.

Vanused

- kronoloogiline
- intellektuaalne
- sotsiaalne
- emotsionaalne
- kultuuriline-rahvuslik-religioosne
- välimus
- elukogemused
- tegelik tase

A. Maslow'i vajaduste hierarhia

(Mitte)standardne laps (V. Levi)

- vajalikust kõige vajalikum
- lihtne toit
- värsked õhk
- liikumine
- vesi ja karastamine õhuga
- rahu
- miinus igavus
- armastus

Probleemne laps

Või täiskasvanu oskamatus temaga toime tulla? Kellel on probleem?

Õpetajad/lapsevanemad juba pikka aega üritavad muuta lapse isiksust.

Muuta on vaja käitumist!

Viha – agressioon - vägivald

Taasleitud käitumine (B. Rogers)

Vaade probleemile - konfliktile

Individuaalne aspekt

Tegevuslik aspekt

Kontekstuaalne aspekt

Konflikti juhib täiskasvanu või ...

Sekkumised kodus ja koolis

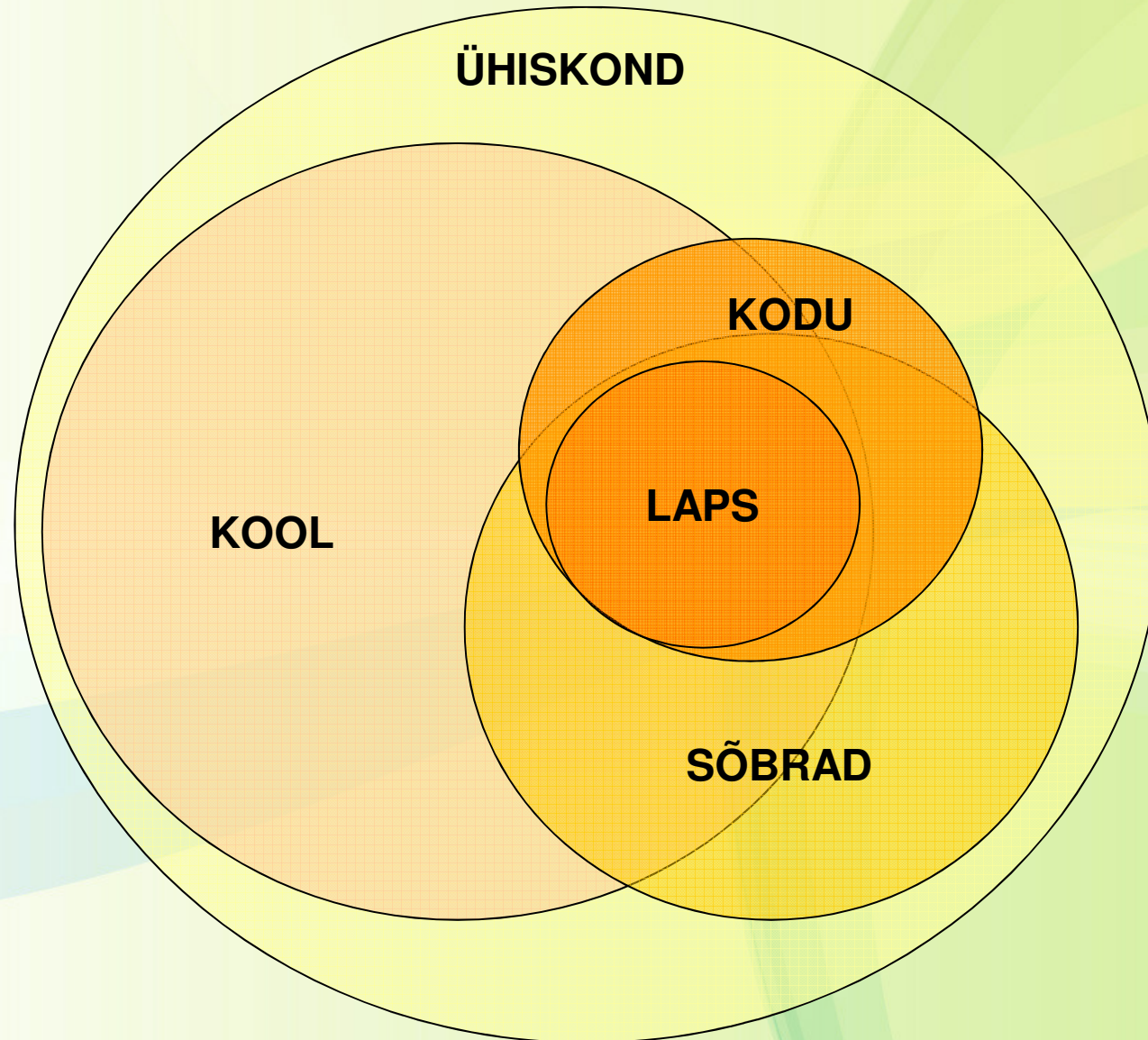
- Õpetajad soovivad tavaliselt, et nende poolt kehtestatud reeglid kehtiksid kogu klassile. Sama soovivad lapsevanemad. Tähelepanu individuaalsusele!
- Edukas lähenemisviis käitumisprobleemidega lastele on fokusseerimine **positiivsele käitumisele** ja grupitööle.
- Tegevuses olulised **4 eesmärki**:
 - soodusta positiivset käitumist
 - väldi probleemset käitumist
 - õpeta sotsiaalseid ja emotsionaalseid oskusi
 - väldi viha teket ja agressiivset käitumist
- Vaja on arendada akadeemilisi ja sotsiaalseid toimetulekuoskusi, tugevdada enesehinnangut ja kuuluvustunnet.

Tegevuste, aja, ruumi struktureerimine

Visuaalselt kujutatakse järgmisi olulisi aspekte

1. MIDA tuleb teha?
2. KUI PALJU tuleb teha?
3. MILLISES JÄRJEKORRAS tuleb teha?
4. MILLAL ma saan valmis?
5. MIS JÄRGNEB?
6. KUS?

Kõik on kõigega seotud

Hea vanemlus (L. Valkoinen)

- lähedus, soojus, armastus, hool
- heakskiit, tunnustamine, tugi, arvestamine
- piirid, reeglid, kasvatus ja järelevalve
- sõbralikkus, sõpradest hoolimine
- suhtlemisoskus, usaldus, empaatia
- elamisõpetus, iseseisvus

Arukas lapsevanem

räägib oma soovidest ja lapse (eri)vajadustest koolile.

Iga üksikjuhtumil saab kokku leppida koostöö vormid, mõlema osapoole ülesanded.

Kunagi ei tohi unustada aruteludesse ja otsustesse kaasamast ka last.

Lapse arengut toetavad koostöösuhted

Kodu ja kooli koostöö tähendab, et nii kodul kui koolil on oma kohustused ja õigused ning mõlemad võivad sekkuda õpetamis- ja kasvatamisprotsessi;

kooli ja kodu piirid on selgelt määratud;

kumbki süsteem respektierib teise õigusi.

Kokkuvõtlikult

- tänapäeva lapsed
- (kiidu)sõnad
- tugevused
- vajadused
- (kelle) probleem
- sekkumised
- koostöö
- (seotud) tervik

Täna kõiki kuulamise eest!

Parimate soovidega tänaseks ja homseks!

